

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

**ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2022-23
Α΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 19 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2023
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)**

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Α004

ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ

Ο ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΝΤΕΚΑ (11) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΜΕΡΟΣ Α' (Ερωτήσεις κλειστού τύπου)		ΜΟΝΑΔΕΣ 30
1.	A1 – Αντιστοίχιση	10
2.	A2 – Σωστό – Λάθος	10
3.	A3 – Ταξινόμηση γεγονότων σε χρονολογική σειρά	10
ΜΕΡΟΣ Β' (κατατοπιστικά σημειώματα και ιστορικά δοκίμια)		ΜΟΝΑΔΕΣ 35
4.	B1.α – Α' Ελληνικός Αποικισμός (κατατοπιστικό σημείωμα)	5
5.	B1.β – Πόλη - κράτος (κατατοπιστικό σημείωμα)	5
6.	B2 – Κατακτητές Κύπρου - Επανάσταση Ονήσιλου (δοκίμιο)	13
7.	B3 – Β' Ελληνικός Αποικισμός - Πολιτειακές μεταβολές (δοκίμιο)	12
ΜΕΡΟΣ Γ' (Παραθέματα)		ΜΟΝΑΔΕΣ 35
8.	Γ1.α – Μυκηναϊκές πολιτιστικές επιδράσεις στην Κύπρο	9
9.	Γ1.β – Μυκηναϊκές πολιτικές επιδράσεις στην Κύπρο	6
10.	Γ1.γ – Ασχολίες Κυπρίων	6
11.	Γ2.α – Αίτιο Περσικών πολέμων	3
12.	Γ2.β – Συνέπειες αποτυχίας Περσικών πολέμων	9
13.	Γ2.γ – Αίτια σύγχρονων πολέμων	2
ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΝΑΔΩΝ		100

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ (30 Μονάδες)

Να απαντήσετε και στις τρεις (3) ερωτήσεις. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δέκα (10) μονάδες.

A1. Κάθε στοιχείο της στήλης Α΄ αντιστοιχεί με ένα (1) στοιχείο της στήλης Β΄. Να γράψετε στο τετράδιο απαντήσεών σας τους αριθμούς της στήλης Α΄ και δίπλα από τον καθένα το γράμμα της στήλης Β΄ που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ: 1 – ε, 2 – γ, 3 – στ, 4 – β (4 x 2,5 μον. = 10 μονάδες)

ΑΠ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ σ. 15,16

A2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή λάθος, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» στο τετράδιο απαντήσεών σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ: α – ΣΩΣΤΟ
β – ΣΩΣΤΟ
γ – ΛΑΘΟΣ
δ – ΣΩΣΤΟ (4 x 2,5 μον. = 10 μονάδες)

ΑΠ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ σ. 14, 15, 16, 24

A3. Να τοποθετήσετε τα πιο κάτω ιστορικά γεγονότα της αρχαίας ελληνικής ιστορίας στη σωστή χρονολογική σειρά αριθμώντας τα από το 1 μέχρι το 4 και ξεκινώντας από το αρχαιότερο. Η απάντησή σας να γραφεί στο τετράδιο απαντήσεών σας.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ: 1 – β, 2 – δ, 3 – α, 4 – γ (4 x 2,5 μον. = 10 μονάδες)

ΑΠ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ σ. 16, 18, 19, 22

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΑΙ ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

Η διατύπωση της απάντησης είναι δυνατό να αποκλίνει από την προτεινόμενη με την προϋπόθεση ότι χρησιμοποιούνται οι ιστορικές έννοιες και όροι, όπως παρουσιάζονται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Ιστορίας Α΄ Λυκείου Προσανατολισμού.

Οι πληροφορίες εντός παρενθέσεων δηλώνουν στοιχεία που δεν είναι απαραίτητα, όμως μπορούν να περιληφθούν σε μια σωστή απάντηση.

Το σύμβολο της καθέτου (/) δηλώνει διαφορετικές σωστές απαντήσεις, μια εκ των οποίων θα πρέπει να περιλαμβάνεται σε μια σωστή απάντηση.

Η/Ο μαθήτρια/τής πρέπει να περιλάβει στην απάντηση όλα τα δεδομένα που απαιτούνται, για να λάβει τη βαθμολογία που ορίζεται εντός παρενθέσεως.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ (35 Μονάδες)

B1. Να γράψετε σύντομα κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω με βάση τα ζητούμενα των παρενθέσεων:

α) Α΄ Ελληνικός Αποικισμός (ένα [1] αίτιο, δύο [2] ελληνικά φύλα που ίδρυσαν αποικίες, δύο [2] νέοι χώροι εγκατάστασης)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Αίτια

- αναζήτηση καλλιεργήσιμης γης
- αναζήτηση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης
- δημογραφικό πρόβλημα
- οποιοδήποτε άλλο ιστορικά τεκμηριωμένο αίτιο

(1 αίτιο x 1 μον. = 1 μονάδα)

Ελληνικά φύλα

- Αιολείς
- Ίωνες
- Δωριείς

(2 φύλα x 1 μον. = 2 μονάδες)

Νέοι χώροι εγκατάστασης*

- Αιγαίο
- Μικρά Ασία (παράλια)

*Σημείωση:

Γίνονται αποδεκτές και οι παρακάτω απαντήσεις:

- Τένεδος
- Λέσβος
- βόρειες ακτές της Μικράς Ασίας / Αιολίς
- Κυκλάδες
- Σάμος
- Χίος
- κεντρικές ακτές της Μικράς Ασίας / Ιωνία
- Μήλος
- Θήρα
- Κρήτη
- Ρόδος
- Κως
- νοτιοδυτικές ακτές της Μικράς Ασίας / Δωρίς

(2 χώροι x 1 μον. = 2 μονάδες)

β. Πόλη - κράτος (προέλευση θεσμού, δύο [2] γεωγραφικά στοιχεία, δύο [2] οργανωτικά στοιχεία)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Προέλευση θεσμού

- (ομηρικός) οίκος **(1)**

Γεωγραφικά στοιχεία

- πόλις / άστυ **(1)**
- ύπαιθρος χώρα / κώμες **(1)**

Οργανωτικά στοιχεία

- πολίτες **(1)**
- πολίτευμα / τρόπος διακυβέρνησης **(1)**

ΑΠ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ σ. 20

B2.

«Κατά την Κυπροαρχαϊκή εποχή η Κύπρος τέθηκε κάτω από καθεστώς υποτέλειας».

Σε ενιαίο κείμενο 70 - 90 λέξεων, με πρόλογο, κύριο μέρος και επίλογο, να ονομάσετε τους **τρεις (3) αρχαίους λαούς** που κατέκτησαν την Κύπρο κατά την Κυπροαρχαϊκή εποχή και να παρουσιάσετε **τρεις (3) λόγους** που έκαναν την Κύπρο σημαντική γι' αυτούς.

Στη συνέχεια, να κατονομάσετε τον **κατακτητή** εναντίον του οποίου επαναστάτησαν οι Κύπριοι με επικεφαλής τον Ονήσιλο, παρουσιάζοντας **τρία (3) αίτια** της επανάστασης. Τέλος, να αναφέρετε και να σχολιάσετε το **αποτέλεσμα** αυτής της επανάστασης.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Σύντομος πρόλογος / Εισαγωγή:

Γενική αναφορά στη σημασία της στρατηγικής / γεωγραφικής θέσης της Κύπρου / στην επανάσταση του Ονήσιλου / άλλος συναφής πρόλογος

(0,5 μονάδα)

Κύριο μέρος:

Κατακτητές:

- Ασσύριοι
- Αιγύπτιοι
- Πέρσες

(3 κατακτητές x 0,5 μον.= 1,5 μονάδα)

Λόγοι που έκαναν την Κύπρο σημαντική:

- σημαντική στρατηγική θέση για έλεγχο της Ανατολικής Μεσογείου
- σημαντική γεωπολιτική θέση για έλεγχο της Ανατολικής Μεσογείου
- διαμετακομιστικός σταθμός
- αξιοποίηση των λιμανιών του νησιού για τις εμπορικές τους δραστηριότητες
- σταθμός εφοδιασμού (στις περιπτώσεις στρατιωτικών επιχειρήσεων)
- παρουσία χαλκού
- παρουσία πλούσιων δασών / ξυλείας
- βάση / προγεφύρωμα / ορμητήριο για στρατιωτικές εξορμήσεις στη Μεσόγειο
- οικονομική ενίσχυση κατακτητή (εξαιτίας του φόρου υποτέλειας)
- οικονομικό έρεισμα λόγω του αναπτυσσόμενου εμπορίου που έδινε πλούτο στο νησί
- επίδειξη ισχύος
- οποιοσδήποτε άλλος λόγος τεκμηριώνεται ιστορικά

(3 λόγοι x 1 μον. = 3 μονάδες)

Κατακτητής

- Πέρσες **(1 μονάδα)**

Αίτια

- πόθος των Κυπρίων για απελευθέρωση / η αγάπη για την πατρίδα
- αίσθημα καταπίεσης
- οικονομική αφάιμαξη λόγω του φόρου υποτέλειας / βαρύς ο φόρος υποτέλειας (που πλήρωναν οι Κύπριοι στους Πέρσες)
- περιορισμός της αυτονομίας του νησιού / απειλή για την πολιτική ανεξαρτησία των κυπριακών βασιλείων
- αυταρχική πολιτική του Δαρείου / Πέρση βασιλιά / των Περσών
- ένταξη της Κύπρου στην 5^η Σατραπεία
- τόνωση του εθνικού αισθήματος εξαιτίας των σχέσεων (εμπορικές / πολιτιστικές) των Κυπρίων με τους Έλληνες / σφυρηλάτηση εθνικής συνείδησης των Κυπρίων / ανάπτυξη φιλελληνισμού
- παραχώρηση κυπριακών στρατιωτικών δυνάμεων στους Πέρσες
- ύπαρξη αντίπαλων πολιτικών ρευμάτων στην Κύπρο / ύπαρξη φιλοπερσικού και φιλελληνικού / αντιπερσικού ρεύματος στην Κύπρο
- οποιοδήποτε άλλο αίτιο τεκμηριώνεται ιστορικά

(3 αίτια x 1 μον. = 3 μονάδες)

Αποτέλεσμα

- αποτυχία Κυπρίων / νίκη Περσών / θάνατος Ονήσιλου **(2 μονάδες)**

Σχολιασμός αποτελέσματος

- αυτομόληση / προσχώρηση στους Πέρσες του Στασάνορος του Κουρίου και των αρμάτων των Σαλαμινίων
- δύσκολο εγχείρημα λόγω ύπαρξης δύο πολιτικών ρευμάτων (φιλελληνικό και φιλοπερσικό)

- σοβαρό εμπόδιο η ισχυρή δύναμη των Περσών
  - συντηρητισμός Κυπρίων (σε ό,τι αφορά τον πολεμικό εξοπλισμό)
  - καλύτερος χειρισμός όσων τάσσονταν εναντίον του Ονήσιλου
  - οποιοσδήποτε άλλος σχολιασμός υποστηριχθεί με επιχείρημα γίνεται αποδεκτός
- (1 σημείο x 1,5 μον.= 1,5 μονάδα)**

Σύντομος επίλογος / Ανακεφαλαίωση

Αναφορά στη σημασία της θέσης της Κύπρου και σύνδεσή της με την παρουσία πολλών κατακτητών στο νησί / αναφορά στη σημασία της επανάστασης του Ονήσιλου / αναφορά στη σημασία της δημιουργίας φιλελληνικού ρεύματος στην Κύπρο / άλλος συναφής επίλογος

(0,5 μονάδα)

ΑΠ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ σ. 23

B3.

Σε ενιαίο κείμενο 80 - 100 λέξεων, με πρόλογο, κύριο μέρος και επίλογο, να εξηγήσετε γιατί οι Έλληνες ίδρυσαν αποικίες (Β΄ Ελληνικός Αποικισμός), αναφέροντας **τρεις (3) λόγους**.

Στη συνέχεια, να κατονομάσετε **δύο (2)** νέες κοινωνικές ομάδες που δημιουργήθηκαν εξαιτίας του Β΄ Ελληνικού Αποικισμού και να εξηγήσετε πώς η δημιουργία νέων κοινωνικών ομάδων οδήγησε στη μεταβολή του πολιτεύματος από αριστοκρατικό σε ολιγαρχικό / τιμοκρατικό. Στο κείμενό σας να χρησιμοποιήσετε λειτουργικά τους πιο κάτω όρους:

ανάπτυξη εμπορίου, μερίδιο στην εξουσία, «τιμήματα»

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Σύντομος πρόλογος / Εισαγωγή:

Γενική αναφορά στο γεγονός του Β΄ Ελληνικού Αποικισμού / στο τιμοκρατικό πολίτευμα / στην πολιτειακή εξέλιξη / άλλος συναφής πρόλογος

(0,5 μονάδα)

Κύριο μέρος:

Λόγοι ίδρυσης αποικιών

- αύξηση πληθυσμού / «στενοχωρία» μητροπόλεως
- έλλειψη καλλιεργήσιμης γης / η καλλιεργήσιμη γη ελεγχόταν από τους ευγενείς
- έλλειψη μετάλλων / πρώτων υλών
- εσωτερικές πολιτικές κρίσεις
- απομόνωση / εκδίωξη πολιτών που διαφωνούσαν με τον τρόπο διακυβέρνησης / πολιτικά ηττημένων
- οι γνώσεις ναυσιπλοΐας που είχαν οι Έλληνες
- η γνώση των θαλάσσιων δρόμων που είχαν οι Έλληνες

- οικονομική κρίση
- ο ριψοκίνδυνος χαρακτήρας ως γνώρισμα των Ελλήνων
- η αναζήτηση νέων αγορών για την προμήθεια προϊόντων
- η αναζήτηση νέων αγορών για την πώληση προϊόντων
- οποιοσδήποτε άλλος λόγος τεκμηριώνεται ιστορικά

(3 λόγοι x 2 μον.= 6 μονάδες)

Νέες κοινωνικές ομάδες

- βιοτέχνες
- έμποροι
- ναυτικοί
- τεχνίτες

(2 κοινωνικές ομάδες x 1 μον. = 2 μονάδες)

Μεταβολή αριστοκρατίας σε ολιγαρχία / τιμοκρατία

- Η ανάπτυξη εμπορίου (και βιοτεχνίας) δημιούργησε ομάδα πολιτών που πλούτισαν. **(1)**
- Οι κοινωνικές ομάδες που δημιουργήθηκαν διεκδίκησαν μερίδιο στην εξουσία. **(1)**
- Με την καταγραφή των νόμων καθορίστηκαν ως κριτήριο για συμμετοχή στη διακυβέρνηση τα τιμήματα (δηλαδή τα εισοδήματα / την οικονομική κατάσταση του πολίτη). **(1)**

Σύντομος επίλογος / ανακεφαλαίωση:

Αναφορά στη μετατροπή του πολιτεύματος από αριστοκρατικό σε ολιγαρχικό / τιμοκρατικό / στη συμβολή του Β΄ Ελληνικού Αποικισμού στην πολιτειακή εξέλιξη στην αρχαία Ελλάδα / άλλος συναφής επίλογος

(0,5 μονάδα)

ΑΠ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ σ. 20, 21

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ (35 Μονάδες)

Γ1.

Η εγκατάσταση των Αχαιών εγκαινιάζει μια νέα περίοδο ακμής των πόλεων της Κύπρου. Ανεγείρονται νέα δημόσια κτήρια με μεγάλους πελεκητούς λίθους, κυρίως ναοί με πεσσούς και επίκρανα, που δίνουν την εικόνα μιας προηγμένης μνημειακής αρχιτεκτονικής. Στους ναούς αυτούς λατρεύονται θεότητες που έχουν σχέση με τη γονιμότητα, όπως υποδηλώνει το χάλκινο άγαλμα θεού που βρέθηκε στην Έγκωμη ή ακόμη θεότητες που συνδέονται με την προστασία της μεταλλουργίας, η οποία αποτελούσε την κυριότερη πηγή πλούτου της Κύπρου. Αν κρίνουμε από την κεραμική αυτής της περιόδου, που είναι γνωστή ως Μυκηναϊκή IIIΓ, θα δούμε καθαρά πως η προέλευση των πρώτων Αχαιών αποίκων ήταν η Αργολίδα. Οι Αχαιοί έφεραν τη θρησκεία και τη γλώσσα τους και συνέβαλαν σημαντικά στην ανάπτυξη της μεταλλοτεχνίας και της

σφραγιδογλυφίας. Οι νέοι μετανάστες κυριαρχούν με την πολιτιστική υπεροχή τους και τη δυναμικότητά τους σ' όλους τους τομείς και σιγά-σιγά επιβάλλονται και πολιτικά στο νησί. Έτσι πραγματοποιείται μια σημαντική αλλά αναίμακτη αλλαγή στην πολιτική και πολιτιστική ζωή της Κύπρου και το νησί εξελληνίζεται, για να παραμείνει ελληνικό ως την εποχή μας.

Καραγιώργης, Β. (1973). *Κύπρος. Μουσεία και Μνημεία της Ελλάδος*, Αθήνα: Φυτράκης, σ. 29-30

α) Με βάση το παράθεμα, να τεκμηριώσετε τη φράση «Έτσι πραγματοποιείται μια σημαντική αλλά αναίμακτη αλλαγή στην **πολιτιστική** ζωή της Κύπρου και το νησί εξελληνίζεται», αναφέροντας **τρεις (3)** μυκηναϊκές επιδράσεις στον κυπριακό πολιτισμό που σημειώθηκαν κατά την Ύστερη Εποχή του Χαλκού.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Πολιτιστικές επιδράσεις Μυκηναίων

- δημόσια κτήρια με μεγάλους πελεκητούς λίθους / μνημειακή αρχιτεκτονική
- μυκηναϊκές θεότητες / θεά γονιμότητας / εισαγωγή ελληνικού πανθέου
- θεοί - προστάτες του χαλκού που σχετίζονταν με τη γονιμότητα
- θεοί - προστάτες του χαλκού που σχετίζονταν με τη μεταλλουργία
- μυκηναϊκή κεραμική / μυκηναϊκός ρυθμός στην αγγειογραφία
- μυκηναϊκή γλώσσα / ελληνική αρκαδοκυπριακή διάλεκτος
- πρόωθηση της μεταλλοτεχνίας
- ανάπτυξη της σφραγιδογλυφίας

(3 επιδράσεις x 3 μον.= 9 μονάδες)

β) Στο παράθεμα αναφέρεται ότι «Οι νέοι μετανάστες σιγά-σιγά επιβάλλονται και πολιτικά στο νησί». Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να παρουσιάσετε **τρεις (3)** επιδράσεις των Μυκηναίων στον **τρόπο οργάνωσης των κυπριακών βασιλείων** που σημειώθηκαν κατά την Ύστερη Εποχή του Χαλκού.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Μυκηναϊκές επιδράσεις στον τρόπο οργάνωσης των κυπριακών βασιλείων

- τεμαχισμός του ενιαίου βασιλείου / της Αλάσιας σε ξεχωριστά βασίλεια
- κάθε βασίλειο αποτελείτο από μια πόλη / κέντρο διοίκησης και ύπαιθρο
- παρουσία άνακτα
- όλες οι εξουσίες είναι συγκεντρωμένες στα χέρια του άνακτα / άνακτας ως ο απόλυτος μονάρχης
- ανάκτορο: το οικονομικό κέντρο του βασιλείου
- γραφειοκρατική οργάνωση ανακτόρων
- παρουσία γραφείων
- παρουσία λογιστών

- οποιαδήποτε άλλη μυκηναϊκή επίδραση στην οργάνωση των κυπριακών βασιλείων επιβεβαιώνεται ιστορικά

(3 επιδράσεις x 2 μον.= 6 μονάδες)

γ) Με βάση το παράθεμα και τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε **τρεις (3)** ασχολίες των Κυπρίων κατά την εποχή του Χαλκού.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

- ψάρεμα
- κυνήγι
- γεωργία
- κτηνοτροφία
- αμπελουργία
- αγγειοπλαστική
- μικροτεχνία
- κεραμική
- μεταλλουργία
- εμπόριο
- οποιαδήποτε άλλη ασχολία τεκμηριώνεται ιστορικά

(3 ασχολίες x 2 μον.= 6 μονάδες)

ΑΠ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ σ. 14, 16, 17

Γ2.

Αλλά και κάτι άλλο αναπήδησε από τους Μηδικούς πολέμους. Η αναγκαιότητα της πολιτικής ένωσης των ελληνικών πόλεων. Ο τεράστιος κίνδυνος να χάσουν οριστικά την ελευθερία τους και μαζί όλα τα άλλα αγαθά, καλλιέργησε στη συνείδηση των Ελλήνων την επιταγή του παραμερισμού των προσωπικών φιλοδοξιών και των στενόψυχων τοπικιστικών επιδιώξεων και συμφερόντων.[...] Από όλη αυτή την περιπέτεια του Ελληνισμού, η αφύπνιση των Ελλήνων και κυρίως η συνειδητοποίηση ότι ο εχθρός είναι οι Πέρσες και όχι η Σπάρτη ή η Αθήνα, ήταν τελικά εκείνο που ίσως έχει πολύ περισσότερη σημασία, ακόμη και από αυτή την τελική νίκη. Και αυτό θα μπορούσε κάποιος να πει ότι ήταν και η μεγάλη προσφορά των Περσών στους Έλληνες, γιατί μόνο ένας τόσο σοβαρός κίνδυνος θα μπορούσε να τους συσπειρώσει σε έναν κοινό αγώνα.[...].

Πέρα απ' αυτό το ηρωικό πνεύμα, που κραταιώθηκε και γιγαντώθηκε στις ψυχές των Ελλήνων, είχε ως συνέπεια να γεννηθεί και εδραιωθεί η αυτοπεποίθηση για τις ακατάλυτες εσωτερικές δυνάμεις της Φυλής. Πρώτη εκδήλωση στάθηκε η απόφαση του Ελληνισμού να πλήξει τον ασιατικό κολοσσό στα δικά του εδάφη. Έτσι, οι αμυντικοί πόλεμοι [...] θα αλλάξουν όνομα και θα γίνουν επιθετικοί.[...] Αν οι Ασιάτες Πέρσες κυριαρχούσαν, είναι σίγουρο πως ο κλασικός πολιτισμός δε θα παρουσιαζόταν ποτέ, και ο ευρωπαϊκός, που είναι η συνέχειά του, το λιγότερο θα είχε άλλη όψη. Αν ακόμα σκεφθεί

κάνεις ότι οι Πέρσες δεν απέβλεπαν να επεκτείνουν την κυριαρχία τους μόνο στον ελληνικό χώρο, αλλά ότι σκόπευαν να ξεχυθούν και δυτικά, μπορεί να γίνει αντιληπτό γιατί οι νίκες αυτές αποτελούν γεγονός μεγάλης σπουδαιότητας για την ευρωπαϊκή ιστορία.

Κυριακίδη, Β. (2002). *Περσικοί Πόλεμοι, Δυναμική η εμφάνιση του Ασιατικού επεκτατισμού*, Αθήνα: Β. Κυριακίδης, σ. 98-99

α) Με βάση το παράθεμα, να αναφέρετε **ένα (1) αίτιο** των Περσικών πολέμων.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

- επέκταση της περσικής κυριαρχίας στην Ελλάδα
- επέκταση της περσικής κυριαρχίας στην (υπόλοιπη) Ευρώπη

(1 αίτιο x 3 μον.= 3 μονάδες)

β) Με βάση το παράθεμα και τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε **τρεις (3) συνέπειες της αποτυχίας** των περσικών επιχειρήσεων κατά της Ελλάδας.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Με βάση το παράθεμα:

- πολιτική ένωση των ελληνικών πόλεων - κρατών (για πρώτη φορά)
- καλλιέργεια της ελληνικής εθνικής συνείδησης / καλλιέργεια αυτοπεποίθησης Ελλήνων για την εθνική τους καταγωγή
- αναπτέρωση του ηθικού των Ελλήνων
- παραμερισμός των προσωπικών φιλοδοξιών και των επιδιώξεων / συμφερόντων των πόλεων - κρατών
- συνειδητοποίηση ύπαρξης ενός κοινού εχθρού (Πέρσες) που όφειλαν μαζί να αντιμετωπίσουν
- συσπείρωση Ελλήνων σε έναν κοινό αγώνα / σε έναν πανελλήνιο αγώνα
- ανάπτυξη ηρωικού πνεύματος

Από τις ιστορικές γνώσεις:

- διάλυση του μύθου του αήτητου των Περσών
- συνειδητοποίηση από μέρους των Ελλήνων της διαφοράς τους από το ασιατικό / βαρβαρικό στοιχείο
- οι Έλληνες επιδόθηκαν σε έργα ειρήνης και προόδου που αποτέλεσαν τα επιτεύγματα του κλασικού πολιτισμού (που θα ακολουθούσε) (δημοκρατία, φιλοσοφία, γράμματα, τέχνες)
- αποσόβηση της περσικής κυριαρχίας στην Ευρώπη / τροχοπέδη στην περσική κυριαρχία στην Ευρώπη
- οι ιωνικές πόλεις της Μικρασίας απελευθερώθηκαν
- ο αμυντικός πόλεμος των Ελλήνων τρέπεται σε επιθετικό (έτσι απελευθερώνονται ελληνικές πόλεις της Μικράς Ασίας)

- ανάδειξη της Αθήνας και της Σπάρτης ως ηγετικών δυνάμεων (έναντι των υπόλοιπων πόλεων - κρατών)
- απροθυμία Ελλήνων να συνάψουν έναν μόνιμο συνασπισμό
- οι απελευθερωμένες πόλεις της Μικρασίας θα υποταχθούν στους Αθηναίους
- ο μηδισμός αποτέλεσε παράγοντα διαίρεσης ανάμεσα στις ελληνικές πόλεις - κράτη
- οποιοδήποτε άλλο στοιχείο τεκμηριώνεται ιστορικά

(3 συνέπειες x 3 μον.= 9 μονάδες)

γ) Να αναφέρετε **δύο (2)** αίτια που ωθούν τα κράτη σήμερα να κηρύσσουν πολέμους εναντίον άλλων χωρών.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Αίτια σύγχρονων πολέμων

- οικονομικά συμφέροντα
- οικονομικές σκοπιμότητες των πολεμικών βιομηχανιών
- επεμβάσεις στις εσωτερικές υποθέσεις άλλων κρατών / πολιτικός έλεγχος
- φανατισμός / προπαγάνδα / μισαλλοδοξία / ρατσισμός
- ανταγωνισμός κρατών
- επιθυμία για απαλλαγή από κατακτητή
- στρατιωτικά συμφέροντα
- γεωπολιτικά συμφέροντα
- ενεργειακά συμφέροντα
- επεκτατική πολιτική / τάσεις ηγεμονισμού
- εδαφικές διαφορές
- προσωπικές φιλοδοξίες ηγετών
- θρησκευτικές διαφορές
- οποιοδήποτε άλλο αίτιο τεκμηριώνεται ιστορικά

(2 αίτια x 1 μον. = 2 μονάδες)

ΑΠ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ σ. 22, 23

ΤΕΛΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ